

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

338.14
2h-57

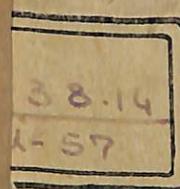
17 FEB 2010

ԲԱՑԼՁԵՎԻԿՅԱՆ
ՅԵՐՐՈՐԴ
ԳԱՐԱՍՆԱՑԱՆ

Վ. ԱՆԱԽՅԱՆ

ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

ԿՈԼՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՅԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՈՂԱԿԸ

• Կ Ա Տ Բ Ո Ւ Տ

1932

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТ
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии наук
СССР

Մենք մտել ենք բայլչեկիյան Յ-րդ գարունը՝ Հակայական նվաճումներով կոլտնտշարժման բնագալառում, գյուղատնտեսության մեքնայական զինագործման բնագավառում։ Մենք սկսել ենք 1932 թվի գյուղատնտեսական կամպանիան՝ մեր ձեռքի տակ ունենալով սեփական, արդեն «վատների վրա ամուր կանգնած» ծանր ինդուստրիա և հատկապես վիթխարի չափերով աճող գյուղատնտեսական մեքնաշինության ինդուստրիա։ Այդ բոլորը մեզ հնարավորություն են տալիս վուշ միայն առաջիկա տարիներին ավարտել հեղաշրջումը գյուղացիության տնտեսաձևերի մեջ, այլև մեծ չափերով արագացնել սկսված տեխնիկական հեղաշրջումը գյուղատնտեսության բնագալառում, մեծ չափերով բարձրացնել աշխատանքի արտադրողականությունը գյուղատնտեսության բոլոր ճյուղերում։

Լոկ մանր տնտեսությանից անցումը խոչը, կոլեկտիվ տնտեսության արդեն խոկ հանդիսանում է խոշոր գորակական թուչք, վորը տալիս ե աշխատանքի արտադրողականության աճում, վերելք մինչ այդ չուսնչած չափերով։ Սակայն, ինչպես ընկերությունների մեջ դեռև չենք սովորել ոգտագործել կոլտնտեսությունների այդ առավելությունները գորակական բարձր ցուցանիշներ ստանալու համար, բարձր բերքի համար և կոլտնտեսությունների սոցիալիստական հնարավորությունները հսկայական են, սակայն նրանց ուղարկացիան անբարար ե։

«1932 թիվը դարձնել վորակական բարձր ցուցանիշների մաքսիմայ աճման տարի»—նշանակում է՝ գիտենալ, կարողանալ ոգտագործել այդ թագնված վիթխարի հնարավորությունները՝ մեքնայական ինդուստրիայի անմիջական աջակցությամբ։ Այդ հենց ինքը կոլտնտեսությունները տնտեսապես ամրագնդելու խնդիրն ե, վոր կուսակցությունն սուածութելու և վորպես ներկա շրջանի կարևորագոյն խնդիրը գյուղատնտեսության բնագավառում։ Վորպես դրա բարկացուցիչ մասը, վորպես կոլտնտեսություններն ամրագնդելու հիմնական միջոցը կուսակցությունը դնում է կոլտնտեսական աշխատանքի ու արտադրանքի վորակի բարձրացման ինդիքի իր ամբողջ մեծությամբ։ Ներկայումս աշխատանքի վորակի բարձրացումը հանդիսանում է այն հիմնական ողակը, վորից հարկավոր և ամուր կառչել կոլտնտեսական շինարարության վորջ շղթան քաշելու համար։

Այս բոլորը, սակայն, ներկայումս դեմ են առնում ներկայան սական աշխատանքի կազմակերպման հարցերին։ Կարո՞ղ ենք կուսակցության առաջադրանք մարտական ինդիքները լուծել կոլտնտեսական աշխատանքի կազմակերպության մինչ այժմ յեղած ձեւերով։ Այդ հարցին գնաւապես բացասական պատասխան պիտի տալ։ Պարզ պիտի ասել, վոր կոլտնտեսական աշխատանքի կազմակերպման այն սիստեմը, վոր ներկայումս գոյություն ունի կոլտնտեսությունների ճնշող մեծամասնության մեջ՝ կուսակցության վերոհիշյալ մարտական դիրեկտիվը լիովին կատարելու յերաշխիք չի տալիս։

հՆՉՈՐԻ ԲՐԵԳԱԴՐԸ ՊԵՏՔ Ե ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ ՆՈՐ ՀԵՄՈՒՆՔՆԵՐՈՎ,

«Փետրվարի սկզբներին Համեկ(բ)կ կը նուազում իր հայտնի վորոշման մէջ կը լուսնասական բրիգադը համարեց աշխատանքի կազմակերպման կարևորագույն ուղարկը կը լուսնատություններում։ Հենց բրիգադներն են, վոր մեզ մոտ ճիշտ չեն կազմակերպված յեղել և ճիշտ չի կազմակերպված յեղել աշխատանքը նրանց ներսում։»

Առաստ բերք ստանալու համար, բոլոր գծերով վորակական ցուցանիշները բարձրացնելու համար առաջին հերթին անհրաժեշտ եր իմբնավին փխխել կը լուսնասական բրիգադների աշխատանքի մեջերը, նրանց հարաբերության մեջերը ենդի, գործիքների նկատմամբ։ Հարցի լուծման բանալին հենց այսուղղ է՝ կը լուսնասական արտադրական բրիգադում։ Ի՞նչպես ե աշխատել մինչև այժմ բրիգադը։ Նա վորոշակի չի հանաչել «իր» հողամասը, «իր» գործիքներն ու անասունները։ Նրան շարտել են այստեղ, ուր այդ որը կարիք է յեղել։ Յեվ, այդպիսով, նա ամբողջ սեղոնի ընթացքում «հոսել ե» դաշտից-դաշտ, տիտեսության ցուղբյուղ-ցուղը, բնեոփց-բնեու։ Հաճախ, մի շաբաթ անասուններ պահելուց հետո, կը լուսնասական ուղարկվել և դաշտ ջրելու, ապա ուղարկվել և արանոպարտը, հետո քաղհանի և այսպես անվերջ։ Վեցնենք մեր կը լուսնասական բամբակագործությունը, վորտեղ տիրում եր հոգի դիմագրկություն, վորը և բամբակի վատորակ մշակության, նրա պլանների թերակատարման հիմնական պատճառը դարձավ։ Անցյալ տարի այստեղ բրիգադների թափառումը բավական մեծ չափերի յեր հասնում։ Ասացվում է այսպիսի անհանդուրժելի դրություն։ Բրիգադը մինչև վերջը պատասխանական պատճառը չափանիկ ամառ համար կատարելով աշխատանքում առաջանաւ աշխատանքը վերջուն է աշխատանքի ամառ, կատարելով աշխատանքը վերջուն է աշխատանքի վերջը շափի համար, կատարելով աշխատանքը վորուել պրոցես՝ կտրված բամբակի մշակության մյուս պրոցեսների ընդհանուր շղթայից՝ հատուկ ուշադրություն չի դարձնում աշխատանքի վորակի վրա, մանավանդ, վոր բազմաթիվ կը լուսնատեսություններում թույլ ե հսկողությունը, կատարված աշխատանքի վորակի ստուգումը և ուժեղ են մանր-բուրժուական համաստեցման տևնդենցները, ապա նաև քանակի հետեւ զաղելու պրակտիկան։ Հաճախ բարեխողերն աշխատող մի բրիգադ մաքուր կատարում և վորեւ հոգամասի քաղհանը, սակայն նրա աշխատանքը վերջնական արդյունքը չի յերեսում, տապալվում է բերքը, վորովհետեւ անփույթ մի ջրող, վորը թափառում է դաշտից-դաշտ և վոչ մեկի բերքի համար ել պատասխանառու չե՝ փշացնում ե դործը, կամ մյուս բրիգադները հետաքա քաղհանները կատարում են անվորակ։ Այդ պայմաններում հարավո՞ր ե, արդյոք, պարզել, թե վոր բրիգադն է ցածր բերքատվության, անասունների նիշարելու, գործիքները փշացնելու հեղինակը։ Վո՞չ, հնարավոր չե։ Բրիգադը լավ թե վաս կատարել, անցել և, ստացել իր աշխարք, անկախ նրանց այդ հոդամասում բերքը լավ կիեթիք, թե վաս, և աշխատանքի հաջորդ պրոցեսները թողել ե մյուս բրիգադներին։ Ինչ խոսք, վոր աշխատանքի այս ձեռք շատ բերք չես ստանա, ինչ խոսք, վոր այսպիսի «թափառաշրջիկ» գործունեյությամբ կը լուսնատեսական չի մասնազիտանա վորեւ աշխատանքում, ինչ խոսք, վոր աշխատանքի այս ձիմագրկության, անատեսական բրիգադական գլխավոր աղբյուրն ու նրա արմատավորակն է համբխատեսում կուտեսեսություններում։

Ինչպես ե դրությունն անասնաբուծության բնագավառում և համակաղեցին կը լուսնապարանքային ֆերմաներում։ Դիմադրիկությունն ու հավասարեցման կուլտակային պրակտիկան այստեղ ավելի տարածված ու ավելի ուժեղ են։ Անասնապահական բրիգադներն այստեղ, հատկապես արածացնողները, աշխար են ստանում բոլորովին անկախ այն հանգամանքից, թե անասունները կուշտ տուն յեկա՞ն, թե վոչ, լա՞վ արոտներում արածեցին, թե դուերում եյին, հովիվը զոսմինիմումը կիրառում է, թե ֆնում և ծառի հովերում և, վերջապես, անասունները չաղանում են, թե նիշարում։ Գործարքն այստեղ ամենից շուտ մուտք է գործել կթելու բնագավալառը (մասնալորապես Ստեփանավանի և Ղարաբիլիսայի շրջաններում)։ Սակայն աղավաղումներն այստեղ այնքան շատ են, վոր գործարքը հաճախ գաղարում և գործարքը լինելուց և տեղի յե տալիս «ձախ» հավասարեցման տարրերին։ Այս, վոր ամեն 8 կով կթելը, որինակ՝ մեկ աշխար են հաշվում, առաջին շայացքից գործարքի «անշեղ կիրառում» և թվում։ Սակայն, յերբ խորանում ես աշխատանքի այդ բնագավառում, իսկույն կուլակային հավասարեցումն իր դունչը ցույց ե տալիս գործարքի յարկի տակից։ Յեվ իրոք, չե՞ վոր յեթե գործը լավ չի կազմակերպվել, մանրութերը հաշվի չեն առել, հաշվառումը ճիշտ չի դրված՝ գործարքի վերոհիշյալ հեր նշանակում ե հավասար չափով աշխար են ստանում, որինակ՝ թե՛ վորակյալ, մաքուր կթողը և թե՛ անորաքը. մեկի 8 կովերն իրենց հատկությունների չնորհիվ 3 ժամում կարելի յե կթել, մյուսի ութը կթելու համար յերկու անդամ ավելի ժամանակ ե պահանջվում։ Կամ, յեթե կաթի չափով ե վորոշում աշխարը՝ կովերը տեսակների չրաժանելու դեպքում կաթնառու կովեր կթողը քիչ աշխատանք թափելով՝ ավելի շատ աշխար ե ստանում, քան վաս կովեր կթողը յերկար աշխատանքով։ Յեվ վերջապես՝ չե՞ վոր աշխար ստանալու համար նրանք, ում աշխատանքը հաշվի յե առնվում կթված կաթի քանակի համաձայն բոլոր ջանքերը — կովի հետ քաղցր լեղու բանեցնելը, վարպետությունը գործադրու մեն նրա կաթը մինչև վերջին շիթը քամելու, վորի հետեւանքով վտանգվում ե սերնդի, հորթերի ու գառների աճման, չաղաման գործը։ Այսպես են վարլում, որինակ՝ ջանդեղուրի թարաշեն գյուղի կաթնապարանքային ֆերմայում։

Այսպիսով, անասնաբուծության բնագավառում նույնպես կուտեսականն ամրողջովին չի «վարձատրպում» իր աշխատանքի վերջնական արդյունքի համաձայն՝ կրկնակի ցուցանիշներով։ Յեվ, վերջապես, հովիվների փոփոխական կազմը, կթողների հաճախակի փոփոխումը վոչ միայն հարավորություն չի տալիս վերացնել գիմազրկությունը, զանել չարիքի (որինակ՝ անասունները նիշարեցնելու) կոնկրետ կողմին, այլև դրանով իսկ գցում ե թե՛ քանակական, թե՛ վորակական ցուցանիշներն անասնաբուծության բնագավառում։

Այսպիսով, մենք անասնաբուծության բնագավառում ունենք դիմապրկություն, աղավաղված գործարք, գործարքի «անհատակում», առանց վորի վերացման հնարավոր չե վոչ միայն վորակական ցուցանիշները բարձրացնել կարեռագույն այդ ճյուղում, այլև պահանջված չափով աղավաղված անասնաբուծության հետաքա զարգացումը կուտեսական կաթնապարանքային ֆերմաներում։ Այսակեղ նույնպես, ինչ չափես տեսնում ենք, հոկայական այն հնարավորությունները, վոր ստեղծ-

գում և թեկող լոկ այն փաստով, վոր մանր, ցրված անասնաբուծությունից անցել ենք խոչըր կաթնապրանքային Փերմայի, վորը հիմնական նախապայմանն եւ ընդլայնած վերաբարպության անցնելու այդ բնադրավառում՝ այդ սոցիալիստական վիթխարի հնարավորությունների ուեալիզացիան դեմ եւ առնում աշխատանքի միաւ կազմակերպման գործին կոլտնտեսության մեջ, կոլտնտեսական բրիդագում:

ԲՐԻԴԱԳՈՒՄ ԱՄՐԱՅՆԵԼ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻՆ, ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻՆ,
ԽՎԵՆՏԱՐԻՆ

Ահա, թե ինչու անհապաղ պետք եւ փոխել աշխատանքի կազմակերպման ձևը: Կոլտնտեսության ներսում, ինչպես դաշտավարության մեջ, նույնպես և անասնաբուծության բնադրավառում: Ահա, թե ինչու Համկ(ր)կ կենտկոմն իր այս թվի վետրվարի 4-ի վորոշման մեջ պարտադրում ե՝

«կազմակերպել զյուդատնտեսական բրիգադներ, կոլտնտեսական կազմով, այն հաշվով, վոր այդ բրիգադները, վորպիս կանոն, զյուդատնտեսության հիմնական աշխատանքներն ամբողջ տարվա ընթացքում կատարեն վորոշ հողամասերում: Կոլտնտեսությունն այդ բրիգադներին նրանց աշխատանքի ժամանակամիջոցում հասկացնում եւ անհրաժեշտ մեջերներ, ինվենտար, լծան, վորոնց դրաւրյան համար ամբողջովին պատասխանառու յեւ բրիգադը»:

Այսպես ուրեմն, բրիգադները պետք եւ կազմակերպվեն ըստ արտադրական նշանի և անպայման պետք եւ ամրացվեն վորոշ հողամասի, ինվենտարի, վորոշ թվով անասունների: Այդ, իհարկե, չի նշանակում, վոր բոլոր բրիգադները պետք եւ անպայման բոլոր գեպքերում, ամբողջ տարվա ընթացքում ամրացվեն հողին և ինվենտարին: Նայած տեղական պայմաններին, կոլտնտեսության չափին, նրա կազմակերպման ձևությանը՝ բրիգադը կարող եւ ամրացվել նաև զյուդատնտեսական աշխատանքի վորոշ շրջանի, վորոշ սեղոնի համար (ցանք, բերքահավաք և այլն):

Հիմնականն այն եւ այստեղ, վոր բրիգադը (և նրանում միացած կոլտնտեսականները) պատասխանառու պետք եւ լինի վորոշ հողամասի մշակության, վորոշ թվով անասունների պահպանության ու խնամքի և վորոշ թվով մեքենաների ու գործիքների գործադրության և պահպանման համար:

Իսկ բրիգադի յեկամտի չափն ինչո՞ք պետք եւ վորոշի: Հենց այժմ վանից, զարման սկզբից յուրաքանչյուր բրիգադ և առանձին կոլտնտեսական պետք եւ լավ իմանան, վոր իրենց յեկամուտը կախված եւ վոչ միայն ամբողջ կոլտնտեսության, այլև «իրենց» հողամասի բերքի չափից, իրենց ամրացված անասունների մթերատվությունից, զերությունից, մի խոսքով՝ այն ՎԵՐԶՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ չափից, վոր պետք եւ ստացվի տվյալ բրիգադի արտադրական գործունեյությունից:

Տնտհաշվարկի իմաստն ել հենց այդ և, Համկ(ր) կենտկոմն իւ վերոհիշելու վորոշման մեջ հենց այդպես ել ասում ե:

Այսպիսով, մեր ձեռքին եւ դիմավորվությունն արմատախիլ անելու

և վորակական բարձր ցուցանիշները կոլտնտեսական աշխատանքներում ապահովելու գլխավոր լծակը: Ալխատանքի այդպիսի կազմակերպման գեպքում այն կոլտնտեսականը, վոր զեր նշանակալից չափերով պահպանում է իր մանր-բուրժուական սեփականատիրական հակումները, նրա արտադրության պլոցեսում իր նյութական չափերը զուգակցվում են ամբողջ բրիգադի և ամբողջ կոլտնտեսության չափերին, նրա պայքարը բարձր բերքատվության համար թե՛ անտեսապես հղորացնում, ամրացնում ե կոլեկտիվը, թե բարձրացնում ե բրիգադի յուրաքանչյուր անդամի նյութական բարեկցությունն իր կատարած աշխատանքի քանակի ու վորակի համապատասխան: Այսպես և միայն այսպես կարելի յեւ գործարքն իր լիակատար զարգացմանը հասցնել:

ՎՈՐԱԿԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐՆ ԱՊԱՀՈՎԵԼՈՒ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԼԾԱԿԲ

Համկ(ր)կ կենտկոմի վետրվարի 4-ի ցուցումների համաձայն կադակակերպված բրիգադային աշխատանքն ապահովում ե վորակական ցուցանիշների մաքսիմալ աճումը նաև անասնաբուծության բնագավառում: Այսուեղ թեև վերև հիշած խայտարղետ հանգամանքները գեվարացնում են դործը, սակայն աշխատանքի վերջնական արդյունքի համաձայն «վարձատրվելու» դեպքում ապահովվում ե, որինակ, անասունների գերանալու և կաթնատվության բարձրացման գործը: Իհարկե, անասունները չաղացնելու և շատ յեկամուտ ստանալու ձգուտում անասունների զանազան խմբերի ամրացված բրիգադներից յուրաքանչյուրը կարող ե աշխատել՝ շատ խոտ, սիլոս, ճակնդեղ տալ իր խնամած անասուններին, չմտածելով կոլտնտեսության ամբողջ անասունների կերպ մասին: Զաղացնելու այդ մեթոդն արգեն գործադըրվում ե Ղարաքիլիսայի, Դիլիջանի կոլտնտեսություններից շատերում, վորի կորստաբեր հետևանքներն այժմ իսկ յերեսում են: Այդ տեսակետից չափաղանց ուսանելիք յեւ հետեւյալ դեպքը. Դիլիջանի շրջանի Պողոսքիլիսա գյուղի կոլտնտեսության զոմերը վարչությունն ստուգում ե. կարմիր տափառելին են արժանանում այն բրիգադիները, վորոնց գոմի անասունները չաղացած են, իսկ այն բրիգադիները, վորոնց անասունները նիհարել են՝ սև տափառելին են գրվում, առանց այդ յերեսութիւնի պատճառներն ստուգելու: Յեվ ահա, վերջիններս սև տափառակեց գուրս զալու և ալբեմիս ստանալու ձգուտով սկսում են առատառատ խոտ կերցնել: Այդ կոլտնտեսությունը, վոր խոտի հսկայական պաշար ուներ, մարտի վերջին մնում ե առանց խոտի: Մարդիկ մոռանում են, վոր «հունարը» շատ խոտ ուտեցնելով չե, այլ այն, վոր խոտը խնայողաբար գործածելով և անասունների խնամքին մաքումալ ուշացրություն զարելաւինք բարելավենք անասունների գրությունը: Այսպիսով, աշխատանքի սխալ կազմակերպման հետեւնքով ե այդ կոլտնտեսությունը գարնանը ծանր գրության մեջ ընկել: Գլխավոր սխալն այստեղ յեղել ե այն, վոր յուրաքանչյուր բրիգադին հասնելիք կերը չի առանձնացվել, բրիգադին չեն ասել, թե՝ «ահա սա յեւ բու բաժինը այնպես կերցնել, վոր անասունները վաղը մյուս որը քաղցած չմնան»: Մյուս կողմից՝ վարչությունը խափառուել ե անասունները չաղացնուզ բրիգադիներին, առանց հաշվի առնելու, թե ինչպես են չաղացրել՝ շատ խոտ ուտեցնելով, թե լավ, որինակելի խնամքով (թիմարել, տա-

կը չոր պահել, ժամանակին ջրել և այլն) : Այդ սխալը մենք նկատում
ենք մեր գրեթե բոլոր անասնաբուծական կոլտնտեսություններում :
Այդ վտանգը պետք է կանխել՝ կերի գործածության բնազավառում
գիմաղրկությունը վերացնելով, կերի ուժեմ սահմանելով, այն հաշ-
դով, վոր նախատեսված չափով կեր ուտեցնելու և անասունների խնամ-
քին մաքսիմալ ուշաղրություն դարձնելու դեպքում միայն կարող ե
համապատասխան չափով ավելացնել բրիգադի և առանձին կոլտնտե-
սականի յեկամուտք : Այս հնարավորություն և տալիս կոլտնտեսական-
ների ուշաղրությունը կենտրոնացնել վոչ թե կերն անխնա գործածե-
լու, այլ անասունների ինսամքը (թիմալբել, ջրել, մաքուր պահել) կադ-
մակերպելու և կերը ուցիոնալ կերպով դործածելու վրա : Ճիշտ նույն
ձևով հորթին և զառանը հնարավորություն և արվելու նորմալ կերպով
աճելու, վորովհետեւ այդ գեղքում կթողի յեկամուտը պետք ե վորոշել
վոչ միայն կթված կաթի քանակով, այլև հորթերի գերությամբ, ինչ-
պիս արգումենտ, արինակ՝ Ստեփանավանի շրջանի Ստալինի անվան կոլ-
տնտեսության մեջ : Ամրացումները հնարավորություն են տալիս կա-
սեցնել հովիվիների և կթողների «Հոսունությունը», կթիշին հնարա-
վորությունն են տալիս ուսումնասիրելու կթվող կովերի (վարժոց կցված-
են) հատկություններն ու այլպիսով բարձրացնելու նրանցից ստաց-
վող կաթի քանակը : Յեվ, վերջապես, այդ մեթոդով և, վոր պետք ե
կարգավորել արոտների ուցիոնալ ոգտագործումը, փրկել արոտները
բարբարոսաբար ավերելուց՝ բարձրացնելով հովիվների նախրապանների
բրիգադի աշխարերի արժեքը նաև այն դեպքում, յեթե նրանք արոտ-
ներն արածացնեն պլանային կարգով, մաս-մաս, ու պայքարեն նրանց
խոտավետության բարձրացցման համար : Այսպիսի խոչըն արդյունքներ
նկատի ունի Համեկ(ր)կ կենտկոմն իր վետրվարի 4-ի վարուժման մեջ,
յերբ գտնում ե, վոր՝

«լայն ծավալ պետք է ստանա լրավագույն անասնաբուժական-կոլտնտեսական ֆերմաների փորձով ստուգված այն պրակտիկան, վարի համաձայն բրիգադում աշխատող կոլտնտեսական-ներն սպասարկում են սահմանված թվով անասունները, այն հաշվով, վոր անասնաբուժական բրիգադները և նրանց մեջ մտնող կոլտնտեսականները «վարձատրվեն» իրենց կատարած աշխատանքի արդյունքի համաձայն (կրված կարի ժամակը, զահել անասունների անմաս կշիռը, սելնդի մեծությունը և այլն»):

ԱՌԱՋԻՆ ՓՈՐՁԵՐԻ ՓԱՅԼՈՒՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Այսպես ուրեմն, բրիգադային աշխատանքի ձևերի վերակառուցումով՝ հսկայական չափերով կրաքճանակ աշխատանքի արտադրողականությունը զգուղատնակեսության բոլոր ճյուղերում և կոլտնակեսություններն արագ քայլերով կառաջադիմեն տնտեսապես :

Այս տեսակին չէ չը կարող լինել առաջարկ կամ պահանջ ուսանելի և ոդտակար և Ռուսաստանի իշխանութիւն արդյունաբերական ժարդի Յուրե-Պոլսկիի ապյօնի կողանտեսությունների փորձը։ Այդ շրջանում նույնպես, ինչպես և մեր շրջաններից շատերում, անցյալ տարվա դարնանը կողանտեսություններում տիրել է դիմադրելությունն ու հավասարեցումը։ Աշխատանքի զնահատման նորմաներով, առ առձի ելին, այս բոլորը նկատմամբ են Եւ առեւել

այն կոլտնտեսություններում, վորոնք կազմվել ենին անցյալ տարի գարնանը: Յուրյանի կուսկօմի ղեկավարությամբ կոլտնտեսություններում լիկիդիտայիսի յէ յենթարկվում դիմապրկությունը՝ աշխատանքի կազմակերպման և արտադրական միջոցների ոգտագործման բնագավառում: Կազմվում են մշտական բրիգադներ ամրող տարվա համար: Բրիգադներին ամրացնում են դաշտային փորոշ մասերի զյուլատնետական աշխատանքի ամրող ժամանակամիջոցի համար: Բրիգադներին հատկացնում են քաշող ուժ և ինվենտար: Դաշտային գործերը բրիգադը կատարում ե իր ուժերով: Արտադրական պլանը կազմելու համար յուրաքանչյուր բրիգադին տրվում է բերքատվության կոնտրոլ թվեր: Բրիգադը, յերեւ կարողանում է ձեռք բերել տրված միջինից ավելի բրիգադը, յերեւ կարողանում է ձեռք բերել տրված միջինից ավելի բրիգադը, այդ դեպքում նրան (բրիգադին) տրվում է հավելում և ընդհանրացնությունը կարած, յերեւ նվազ բերքատվությունը ունենում, պահասեցվում է նրա «վարձատրությունը»:

Ճիշտ այդ սկզբունքով մեզ մոտ մի քանի անասնաբուժական կուտանսեսական ֆերմաններում այս ձմեռ փորձեր արվեցին : Այսպես որինակ՝ Համգաչիմանի կոլտանտեսության մեջ (Ղարաբիլսայի շրջան) այս ձմեռ, գորպես կանոն, ընդունված եր հետեւյալ սկզբունքը . ով անառևսները լավ ե պահում, գերացնում է, ես աշխորին ավելի ե ստանում, ով վաս ե պահում՝ աշխորին իիչ ի ստանում : Դրա հետեւանքով ամբողջ շրջանում ամենասորինակելի անասնապահությունը կազմակերպված է Համգաչիմանի ֆերմայում : Այլտեղ գոմերում տիրում ե բավական որինակելի կարգ ու կանոն, մաքրություն, անստունների հանգիստ, խնամք, վորի հետեւանքով, որինակ, ցուլերի և մատղաչների կշիռն ավելացել ե աշնան համեմատությամբ (ցուլերինը 45-ից 60 կիլոյավ) : Նույն սկզբունքն ե կիրառվում նաև Ստեփանավանի շրջանի «Ստալինի» անվան կոլտանտեսական կաթնապրանքային ֆերմայում : Մեր մի շրջք կոլտնտեսություններում այնպիսի դրական փորձ կա, վարը օսկային, շրջկոլտնտեմիությունները չեն խրախուսում և չեն մասսայականացնում ու գործադրում ավելի լայն մասշտաբով :

Համ. կ. (բ)կ. Կենտկոմի վերջին վորոշման մեջ ասված ե՝ «կողանտեսականների աշխատանքների գնահատումը պիտք ե բարձրանակամ նվազի նայած բրիգադի աշխատանքի հաջողությանը»։ Ինչպես ցույց է տալիս վերոհիշյալ շրջանների փորձը, դրա հետևանքը լինում է այն, վոր հիմնականում վերացվում է դիմադրկությունը, անպատճախանատվությունը, բարձրանում է հողի, անսառների բերքատվությունը, դրա հետևանքով բարձրանում է կույտանուսականների յիկամուտը, բարեկեցությունը և կոլտնտեսություններն ամրապնդվում են տնտեսագրես։

Այլ փորձերը պիտք ե քննության առնել մեր բոլոր կոլտնտեսություններում և այնորեն կրաքանչել :

Սակայն, հենց ես զգիլից պետք ե նախազգուշացնենք ոռուական այդ շրջանի փորձը մեխանիկորեն մեղ մոտ կիրառելուց, ըստ վորում բերքի բարձրացնան գեպքում աշխորերի պրոցեսիվ բարձրացնումը և իջեցումը (ինչպես անում են Յուրյեվի շրջանում և Ստեփանավանի «Ստելին») անվան կոլտնտեսության մեջ՝ ստեղծում ե բարդություններ, վորից ե նախազգուշացնում և Համ.Կ.(բ)կ. Կենտկոմը: Յեվ իրոք, այդպիսի պրոցեսիվ սիստեմ ընդունել ըստոր տեղերում, բոլոր պայ-

մաններում, նշանակում ե՝ մանավանդ Հետամնաց կոլտնտեսություններում, վորտեղ բացակայում են պատրաստված կաղըերը, ստեղծել այնպիսի շփոթ, վորեց դուրս գալ գուցե կարելի չինի առանց տեղի տալու բերքն ըստ աշխատողի (կամ ըստ չնչէ) բաշխելու կուպակային պրակտիկային: Այնպես վոր պղողը ենի դործարքը պետք ե կիրառել այնտեղ, վորտեղ դա բղխում ե արտադրության պայմաններից և դրա կիրառման համար կան բավարար չափով կաղըեր ու հաշվառումն ապահովող ուժեր:

ՄԱՍՏԻՏԱՆԱԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀՅԱՀԴԵՐՈՒՄ

Բը իդակին և առանձին կոլտնտեսականներին աշխատանքի վարչ
պրցեսների ամրացնելու ձևը հաստատուն միջոց և հանդիսանում կոլ-
տնտեսականների մասնագիտանալու համար, ազբուտինիկան կոլ-
տնտեսական լրայն մասսաների սեփականությունը դարձնելու և մաս-
սայաբար գործադրելու կարևորագույն խնդրի երականացման համար:

Այս տեսակետից բոլորովին ընդունելի չե բազմակուլտուրան առանձին բրիգագների հողածառերում : Այլպիսի ունիվերսալիզմն անսույշիոնալ է, նա միայն կարող է գցել արտադրողականությունն ու հարված հասցնել կոլտնտեսականների մասնագիտացման գործին : Շատ անդամ ունիվերսալիզմին են գիմում գյուղատնտեսական աշխատանքների սեղոնի բոլոր ժամանակներում՝ բրիգադի բոլոր անդամներին հավասարապես ծանրաբեռնելու համար : Բազմակուլտուր գրաղմունքը լուծում և այլ խնդիրը, սակայն վոչ խոչըր կոլեկտիվ տնտեսության հեռանկարների, նրա արագ մասնագիտացման ողափին : Այնուամենայշնիվ, այդ չի նշանակում, վոր բրիգադը բոլոր գենքերում միայն մի կուլտուրայով պետք է զբաղվի : Սիսալ կլինի, յեթե որինակ, կոլտնտեսությունը 3 հեկտար սոխ ունի, 2 հեկտար առվույտ և այլն, զրանց յուրաքանչյուրի համար առանձին բրիգադ կաղմի : Պարզ է, վոր մանավանդ փոքր և բաղմաթիվ կուլտուրաներ մշակող կոլտնտեսություններում բրիգադին հիմնական կուլտուրայի հետ կարելի յե ամրացնել նաև 1-2 այլ կուլտուրաներ : Միատեսակ կուլտուրաներից կարելի յե վեցնել նույնակի 4-5-ը (որինակ՝ հաճար, ցորեն, գարի, վարսակ)։ Քանի վոր նրանք տարբեր մասնագիտություն չեն պահանջում : Սակայն բամբակագործական, ծխախոտագործական բրիգադներին պետք է թույլ տալ միմիայն այն կուլտուրաներով զբաղվելու, վորով գնովում և թե կոլտնտեսականների մասնագիտացման խնդիրը և թե բրիգադի ամբողջ ուժերը կենտրոնանում են մեզ համար այնքան կարելոր տեխնիկական կուլտուրաների մշակության վրա : Մինչզեր Վեդիի մի քանի գյուղերում բամբակագործական բրիգադին ավել են մշակելու բաղմաթիվ ցրված մանր հողակտորներով բոստան, առվույտ, ցորեն, զարի և բոլոր այն կուլտուրաներից մի-մի կտոր, ինչ ունի կոլտնտեսությունը :

2. յերկրորդական կուլտուրաները բամբակի քաղցանի և այլ կարե-
վոր աշխատանքների յեռուն շրջանում ահագին բանվորական ուժ
կիւեն, գորիգ մեծ չափով կտուժի բամբակի մշակությունը.

3. ցրված, մանր կտորներով բազմաթիվ կուլտուրաների մշակությունն անռաջինակ է, հնարավորություն չի տալիս խոչը տնտեսությանը և նրա առանձին բրիգադին մեծ չափերով բարձրացնելու արտագրողականությունը:

ԲԵՐՔԱԴԻ ՆԵՐՍՈՒՄ ԱՎԵԼՑՈՒԿ ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ՈՒԺ ԶՊԻՏԻ ՄԱԱ

Բայց չե՞ վոր միայն մի կուլտուրայի մշակությամբ զբաղվելու
դեպքում բըիգաղն աշխատանքի վորոշ սեղոնում (որ բամբակի ցան-
քից մինչև առաջին քաղաքանը) իր կազմում պարապ ձեռքեր կունենա:
Յեկ իրոք, բըիգաղների կաղմակերպման առնչությամբ առաջանում է
չափազանց կարևոր մի խնդիր՝ այնպես անել, վոր բըիգաղն իր ներսում
ավելորդ բանվորական ուժ չթագցնի, վոր նրանում յեղած աշխատավոր
ձեռքերն ամբողջ սեղոնի ընթացքում գործ կունենանք Այսուեղ մենք
վտանգավոր տենդենցիներ անպայման կունենանք: Մանր սեփականատի-
րական հողերանության առկայությունը, առանձին հողակտորում
պարփակվելու սովորությը, վոր դեռ բավական ուժեղ և մանավանդ
նոր, գեռևս բոլորովին չամքապնդված կոլտնտեսություններում, կա-
րող և առանձին դեպքերում տանել զեպի բըիգաղների կաստայցում:
«Յես, վոր իմ հողամասը լավ եմ մշակել, իմ ի՞նչ գործն է թե հարեան
բըիգաղը յետ և մնում»: ահա հողերանություն, վորը դեռ վարոշ տեղ
ունի կոլտնտեսակամների վորոշ հետամնաց խավերում: Այդպիսի տրա-
մադրություններին ու պլրակտիկային պետք է կոփի հայտարարել: Դրա
համար մենք ունենք մեր ձեռքին այնպիսի ուժեղ զենք, վորպիսին յե-
կամտի բաշխման սիստեմն է: Այդ սիստեմը բըիգաղի և առանձին կոլ-
տնտեսականի նյութական շահը կարման մեջ և զնում վորդ տնտեսու-
թյան շահեց: Յեկ իրոք, կոլտնտեսական բըիգաղի աշխատերի արժեքը
բարձրանում և այնքան, վորքան նա լավ և մշակում «իր» հողամասը:
Սակայն կուսակցության գծի հրեշտավոր աղավաղում կլիներ, յեթե ա-
ռելինք, վոր յուրաքանչյուր բըիգաղ իր հողամասի բերքի տերն է:
Աշխորերի «արժեքը» վորոշում և վոչ միայն յուրաքանչյուր բըիգաղի
հողամասի բերքի չափով, այլև ամբողջ կոլտնտեսության յեկամուսով:
Այնպես վոր, որինակ, Դուրգուղուլու կոլտնտեսության Վաշագան Մո-
րագյանի բըիգաղը վորքան ել լավ մշակի իր հողամասը, յեթե յուս
բըիգաղներին ողնության չի հասցում բուքսիրի կարգով և տուժում և
բըիգաղը մյուս հողամասերում, ընկնում և կոլտնտեսության աշխարերի
ընդհանուր արժեքը, հետևապես այդ անդրադառնում և նաև լավ աշ-
խատած վաշագան Մուրագյանի բըիգաղի աշխատերի արժեքի վրա:
Այդպիսով, ատեղձվում և շահերի այնպիսի կոնսոլիդացիա, վոր ամբողջ
կոլտնտեսության շահերից յենելը, հետ մնացողներին բուքսիրի վեց-
ները, սոցմբցման կարգով կոլտնտեսական աշխատանքի այս կամ այն
թույլ ողակներն ամրացնելը, կատայացման վտագի դեմ վճռական
պարագը կենսական անհրաժեշտություն-ե թե՝ առանձին կոլտնտեսա-
պարագը կենսական անհրաժեշտություն-ե թե՝ առանձին կոլտնտեսա-
պարագը կենսական անհրաժեշտություն-ե թե՝ առանձին կոլտնտեսա-
պարագը կենսական անհրաժեշտություն-ե թե՝ առանձին կոլտնտեսա-

Մյուս կողմից՝ բրիգադները հնարավորություն են տալիս յուրաքանչյան կողմանտեսության հենց գարնան սկզբից, ուժերի դասավորու-

մը, աշխատանքի բաժանումը կատարելուց հետո բանվորական ուժի մեջ խնայողություն կատարել և հենց տարրվա սկզբից վորոշ քանակությամբ կոլտնտեսություններ տալ արդյունաբերությանը, շինարարությանն ու խորհուտեսություններին։ Այդպիսով, արտագնացությունը դառնում է ավելի կազմակերպված, ավելի պլանային։ Թեկուզ այն հանգամանքը, վոր յուրաքանչյուր բրիգադի յեկամուտը կախումն ունի «իր» դաշտամասի մշակության վերջնական արդյունքներից, մեծապես նպաստում է արտագնացությանը, վորովհետև վոչ մի բրիգադ շահագրգոված չի իր ներսում ավելորդ բանուժ ունենալ, քանի վոր դրանից ընկնում է յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի յեկամուտը։

ՃԻՇՏ ՄՇԱԿԵԼ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ՆՈՐՄԱՆԵՐԸ

Այսպիսով, Համ. ԿԿ(բ) կենտկոմի վորոշումը հսկայական նշանակություն ունի կոլտնտեսությունների համակողմանի ամրապնդման տեսակետից և նրա կիրառումը մեր կազմակերպությունների կենտրոնական խնդիրն է գյուղում։ Կոլտնտեսական վողջ սիստեմի աշխատանքի վերակառուցումը, ուժերի դասավորությունը, բրիգադների ամքացումը հողին, ինվենտարին, բրիգադների արտադրական պլանների մշակուածանքները պետք է կատարել հենց այժմ, դաշտ դուրս դալուց առաջ։ Այսուղ չափաղանց կարևոր է արտադրական նորմաների մշակման դորձը։ Բրիգադների հողակատրներին ամրացվելիս ամեն մի բրիգադ կարող է զգտել լավագույն հողակատրներին ամրացվելու։ Դեռ ժողովրդի անցյալում Սարդարաբատի կոմունայում յերկու տարի շարունակ բրիգադները պայքարում ենին լավագույն հողերի վրա աշխատելու համար և համեմտատարար վատորակ հողերը մնում ենին անմշակ։ Այդտեղ հիմնական սխալն այն եր, վոր բրիգադի յեկամուտը վորոշվում էր «իր» հողամասից ստացված յեկամուտով միայն և վոչ նաև ամբողջ կոլտնտեսության յեկամուտով։ Մի բան, վոր մանր բուրժուական, ըստ եյտթյան կուրակային պրակտիկա յե և վորն Սրբայի աջ ուսպորությունների «պլատֆորմի» հիմնաքարերից եր։ Կոլտնտեսական աշխատանքի և յեկամուտի բաշխման վերև հիշած սիստեմի ճիշած կիրառումը կիրացնում և նման դրության վտանգը։ Արդպիսի դրութուն մենք կարող ենք ունենալ միայն այն գեպքում, յեթե ճիշած չմշակվեն արտադրանքի նորմաները, յեթե, որինակ, լավ և վատ հողերի համար բրիգադության և աշխատերի միննույն չափ սահմանվի։ Արտադրանքի նորմաները պետք է բոլիեցնել հողամասերի, անասունների հատկություններից, տեսակներից, այլև արտադրական մյուս միջոցների կատարելագործման աստիճանից, այն հաշվով, վոր, որինակ, բերբի հողամասերում աշխատող բրիգադը յերբեք ավելի չստանա աղքատ հողամասերում աշխատող բրիգադից, յեթե նա վերջինից լավ չի մշակել դաշտը։ Ճիշտ այդպիս ել վարդել են մեր առաջավոր կոլտնտեսությունները, որինակ, Սարդարաբատինը, վորտեղ հողերը բաժանել են կատեղորիաների և վորոշել, թե յուրաքանչյուր տեսակ հողից ինչքան բերք կստացվի ու դրա համաձայն ել վորոշել թե բրիգադներին հատկացված հողամասերից վո՞րն ինչքան ցենտրներ բամբակ պիտի տա։ Աշխորերի թիվը վորոշելու նկատի յեն ունեցել նաև հողի հատկությունը, վորպեսզի վատ հողեր մշակող բրիգադները չտուժեն։ Բացի դրանից, պետք է կարակա-

նապես վերջ տալ արտադրանքի նորմաների գծով նկատվող ծայրահեղություններին՝ խիստ ցածր և խիստ բարձր նորմաներին։ Գաղտնիք չեն, վոր շատ կոլտնտեսություններում արտադրանքի նորմաները ցածր են անհատական տնտեսություններից։ Բավական ե ասել, վոր անցյալ աշխատական կազմակերպություններից 35 կիլոյին սլաշտոնապես վորոշված եր մեկ աշխատ, այն ժամանակ, յերբ թե՛ անհատական տնտեսությունները, թե՛ կոլտնտեսականները փաստորեն 50-60 կիլո յեն հավաքում։ Դրա հետևանքով, պրոդրեսիվ գործարքի կիրառման մեջ կաթունարխում, Ղամարլիի մի շարք գյուղերում, Գյոյգումբեթի յենթալցանում ականատեսյղանք մի շարք գյուղերի, յերբ առանձին հարվածային կոլտնտեսականները որպական 4-5 աշխատ «վատակելեցին», իսկ 2-3 աշխատ ստանալու մասսայական յերկույթ գարձավ։ մի շարք կոլտնտեսություններում մասսայական հերկույթ գարձավ։ Դրանից առաջացած աշխատը շոայլում որինակ բոյութեղից կոլտնտեսության մեջ 4000 աշխատի աշխատանքը 6500 աշխատում կատարվեց, իսկ Խթթունարխում աշխատի շոայլումն անցավ տաս հազարից։ Դրանից Խթթունարխում աշխատի շոայլում անցավ տաս հազարից և, վերջին հաշվով, վոչ միայն արընկնում և աշխատի ունակ «արժեքը» և, վերջին հաշվով, վոչ միայն արդրությունը չի շահում, այլև հանգստացուցիչ տրամադրությունն և առաջանում շատ աշխատ «վատակելեցին», իսկ 2-3 աշխատ ստանալու մասսայական յերկույթ գարձավ։

Այսպես ուրեմն, այժմյանից աշխատանիքի յարաքանչյուր տեսակի համար անհրաժեշտ է ունենալ աշխատանիքի սահմանված նորմաներ։ Սյս հարցում ամեն կերպ պետք է խուսափել այն սխալներից, վոր տեղի ունեցած անցյալում։ Պարզ ե, աշխատանիքի նորմայի հիմքը պիտի ել ինը բարեխիղին աշխատող կոլտնտեսական մասսայական գարձը վնասական կախում ունի նրա հրամատարի՝ բրիգադիրի ունակություններից։ Բանի վոր կոլտնտեսությունն հիմնական ողակը բրիգադն և, ապա բարձրանում և բրիգադիրի գերբը նրա կոլտնտչարժման մեջ կենտրոնական դեմք ե դառնում, հողայական չափերով բարձրանում և նրա պատասխանատվությունը բրիգադի արտադրական գործունելության համար։ Այսպես ել առաջած և հեջմ կոլտնտեսությունի հրահանդում։

«կոլտնտեսական արտադրությունն կազմակերպելու գործում ահապին նշանակություն ունի բրիգադիրի դեկավար դերը։ Բրիգադիրի ունակությունից ե կախված կոլտնտեսականներին աշխատանքում կանոնավոր կերպով դասավորելու, լծկանների, մեքենաների նպատակահարմար ոգտագործման, բերքատվության բարձրացման համար աղքատությանի կահանջերի գործունելությունն և այլն»։

Ահա, թե ինչու «կոլտնտեսությունների վարչությունների ամենաղլխալուր պարտականությունն և հանդիսանում՝ բրիգա-

գիրներ ընտրել ավելի հեղինակավոր, արտադրությունն իմացող կուտնասությունների, արտադրական առաջադրությունների իրադրուժման շուրջը կազմակերպել կարողացող լավագույն կոլարնատեականներից, մանավանդ հարգածայիններից»:

Մինչեռ Հաստուկ ուշադրություն չի գարձված բրիգադիրի, նրանց
ընտրության ու վերապատրաստման վրա: Մի շարք կոլտնտեսություններում այժմ մենք բրիգադիրների անհաջող կազմ ունենք: Մի շարք գեպչեր կան, յերբ բրիգադիրներն անդամ գրագետ չեն, տարրական գաղափար չունեն հաշվառման մասին, տարածությունը չափելու մասին (որ Ազատաշեն): Կասկած չկա, վոր անփորձ, անպատճառ բրիգադիրը չի կարող աշխատանքի ճիշտ հաշվառում կատարել, ճշտիվ վրացել, թե ողակներից և կոլտնտեսականներից յուրաքանչյուրն ինչքան տարածության բամբակի քաղցան և արել, կարտոֆիլի բուլք և լոցքել և այլն: Այդ եւ ավելի գժվար և կաթնապրանքային ֆերմաներում, վորտեղ անասունների կշիռը պետք է վորոշել առանց կշեռքի՝ անասունի մարմինը չափելով: Այդ տարրական կանոնները չկատարելու անխուսա-
փելի հետևանքը կլինի կուլտիւրային հավասարեցումը, քանի վոր այն-
տեղ, վորտեղ չկա աշխատանքի ճիշտ հաշվառում, չի կարող լինել գործարք, և այդ գեպքում բրիգադն ուղի-չուղի պետք է վորդ յեկա-
մուտը հավասար բաժանի իր անդամների վրա, անկախ նրանց յուրա-
քանչյուրի կատարած աշխատանքի քանակից ու վորակից մի բան,
վորից կտրականապես նախազգուշացնում և ԽՍՀՄ կոլտնտկենտրոնն իր
վերջին հրահանգում:

Այսպիսով, կոլտնտեկնտրոնի, գյուղական կուսկաղմակերպությունների և կոլտնտեսությունների կարևոր խնդիրներից մեկն ե բրիգադներն ապահովել փորձված, ակտիվ պայքարում և կոլտնտեսական աշխատանքում յիշված ու գրագետ բրիգադիրներով:

Դրան անմիջապես Հանում և բրիգադի հետին արտադրական առաջադրանքներ տալիս նրանց ամբողջ տարբիք գործունեցության համար։ Դեռևս փետրվարին ԽՍՀՄ Կոլտնատկենարունը հրահանգեց՝

«Բրիգադի բներին տալ արտադրասակն պլան—նարյագ, մշակման վեցաբերման սահմանված նորմաներ, ինչպիս և գյուղացիական աշխատանքների ամբողջ ժամանակամիջոցում կատարած աշխատանքը գնահատական աշխարհելով. բրիգադի կողմնականների համար բրիգադի բներին տալ աշխատանքային գրքույկներ, անվանացուցակ, կոլտընտեսականների ամառ. տալ յուրաքանչյուր կուտուրայի մշակման վերաբերող ագրուստիանիկական կանոններ, բրիգադի բներին ծանոթացնել կողմնականների աշխատանքը հաշվառելու կանոնների ու կարգի հետ»:

Մինչդեռ Վաղպատի շրջանի մի շարք կոլտնտեսությունների բրիգադի իրները պարզ հայտարարում են, վոր իրենք չփափան, որինակ, թե վորոշված չափով բերք տալուց իրենք ինչքան աշխոր են ստանալու և վոր բերքը նորմայից բարձր կամ ցածր տալու դեպքում բրիգադի յեկամուտն ինչ հարաբերությամբ ե ինչնելու կամ բարձրանալու:

Գարնանացանի և ապա կուլտուրաների հետազս մշակության Հայամար Հսկայական կարևորություն ունեցող արդ խնդիրը շատ կոլտընեւառթյուններում դեռևս պարզված չէ, իսկ տեղական որդանները Հաճախ պործնականորեն չեն աջակցում կոլտնաեսայիններին արդ գժվարին

ինդրից «գլուխ հանելու» : Վերջերս վիճում եյին նաև այն հարցի շուրջը, թե կոլտնտեսություններում մենք աղաս բրիգադիրներ պե՞տք եռնենանք թե վոչ : Տեղերում այդ հարցում շփոթ ե տիրում : Գուրգուզուլու և Վաղարշատի ըշաններում, որինակի, խոչոր բրիգադների բրիգադիրներին անխտիր աղատում են արտադրական աշխատանքցից : Այդ մասին նույնիսկ կուսչը կամները պաշտոնական վորոշում ունեն : Պարզ է, վոր Ղուրգուզուլու և Ղամարլիք մեր ընկերները բրիգադիրներին արտադրությունից կտրելով, սիալ են զործում : Նրանք տնտեսում են Համ-Կ(ր)կ . Կենտկոմի պարզ ու վորոշակի հրահանգն այն մասին, վոր «բրիգադիրի պատասխանատվության բարձրացումը՝ կոլտնտեսության մեջ աշխատանքի կազմակերպման դործի մի շարք աշխատանքները նրան հանձնելու միջոցով՝ պետք ե ուղեկցվի կոլտնտեսության ընդհանուր վարչական ծախսերի կրնառումով, վորոնք մի շարք դեպքերում անթույլատրելի չափերի յին հասել» :

Սյլ ծախսերն ըստ կողմանակենտրոնի հրահանգի՝ մեծ կոլտնտեսություններում ընդհանուր յեկամտի մեկ ու կես-յերկու տոկոսից չպիտի անցնի, իսկ փոքրերում պետք է լինի 2-3 տոկոս։ Մինչդեռ զուրդուղությունը և վաղապատի մեր ընկերները բրիգադի իրներին աղատելով աշխատանքից՝ մեծ չափերով ծանրացնում են կողմանական ապարատը և մեծացնում վարչատեսական ծախսերը։ Ավելին՝ նրանք ստեղծում են արտադրությունից, կորոնատեսության անմիջական «սև» աշխատանքից կարգած մարդկանց հատուկ խավ՝ մի բան, վոր թե անթույլատրելիք քաղաքական տեսակետից և թե վնասակար՝ տնտեսական տեսակետից։ Յեկ իրոք, վերցնենք Սարգարաբարդի կոլտնտեսությունը։ այդտեղ 26 բրիգադ և ծեալորգած։ Կարել անմիջական արտադրական աշխատանքից թեկուղ դրանց կեսը (վորոնիք անշուշտ ամենափրածված հազարքներ են), նշանակում ե՝ կոլտնտեսական արտադրության «մեջըքը կոտրել»։ Կիրառել զուրդուղություն և վաղապատի շրջանների փորձը, մյուս շրջաններում, նույնպես նշանակում ե մի քանի հազար փորձված, հմուտ կոլտնտեսակների կարել արտադրությունից։ Վո՞չ, այդ թույլատրել չի կարել։ Բրիգադի պետք ե ակտիվ մասնակցություն ունենա բրիգադի արտադրական «սև» աշխատանքներին՝ միաժամանակ կատարելով կլտնտեսականների աշխատանքի հաշվառումը, առաջակատարելությունների տալը և ուժերի դասավորումը։ Բրիգադի հեղինակությունը, ազգեցությունը բրիգադի ներսում (մի բան, վոր շատ կարելու) կախված է վոչ միայն այն բանից, թե նա ինչպես կիազմակերպի աշխատանքը կոլտնտեսության մեջ այլև այն բանից, թե նա ինչպիսի անձնվիրությամբ և յեռանգով կկպչի շաբթային աշխատանքին, «սև արտադրական» աշխատանքին։

«Քրիզպարիստի ամառ աշխարհը, վորպես կանոն, չեն ապաւում: Այդպիսինքը աղատումք, իբրև բացառություն, թույլատրվում է միայն կորտնտեսականների ընդհանուր ժողովը՝ մասնակի հիման վրա»:

Այդ իմաստով ել պետք է լուծել խնդիրը և միջոցներ ձեռք առնել՝ վերջ տալու տեղերում այդ գծով յեղած աղավաղումներին։

ՏԵՂԻՐՈՒՄ պարզ պատեհարցում չկա նաև բրիգադիրի «վարձարարության» հարցի մասին։ Քանի դեռ անհայտ է ամբողջ բրիգադի ստո-

Նալիք աշխորերի քանակը, չի կարող բրիգադիրի ստանալիքը վոր-
շակի լինել: Այս հարցում մենք ունենք Համկ(ր)կ կենտրոմի պարզ ցու-
ցամներն այն մասին, վոր՝

«Լայն կերպով պիտի և տարածվի անցյալ տարի լավագույն կոլտնտեսություններում արդեն գործադրվող՝ բրիգադի բների աշխատանիքի վճարումը՝ համաձայն բրիգադի աշխատանիքի վերջնական արդյունքների» և ապա «արտադրական առաջադրանիք հաջող կատարելուց բրիգադի աշխարերի թիվը բարձրանում է, իսկ չկատարելու դեպքում՝ իշխում (ԽՍՀՄ Կոլտնտեսարուն):

Այս ցուցումներով ել պետք է զեկավարվել բրիգադիրների յեկամատը և վրոշչելիս՝ պայքարելով բրիգադիրների «սամանդարտ» աշխարհը սահմանելու պրակտիկայի դեմ, վոր նկատվում է մի շարք կոլանատեսություններում՝ անկախ նրանից, թե բրիգադն իր մշակելիք հոգածականից ինչքան բերք կտա: Յեկ քանի վոր բրիգադիրների յեկամատը կախված է ամբողջ բրիգադի արտադրական գործունեությունից, յուրաքանչյուր բրիգադիր անմիջականորեն շահագրգռված է (թե՛ վոշ կոլանատեսության և թե՛ իր շահի տեսակետից) անմիջապես ձեռնարկել եր բրիգադի հողամասը սերմով ապահովելու աշխատանքը, որին անկելի կերպով կաղմակերպել իր բրիգադի իծկանների և գործիքների խնամքը, աշխատանքը բաժանել բրիգադի անդամների միջև, ողակներին արտադրական առաջարրանքներ տալ, բրիգադի խորհրդակցություններ հրավիրելու քննել «իրենց» հողամասի մշակության կոնկրետ խնդիրները և նոր թափով, նոր յեռանդով դաշտ գուրս գալ:

Զայտի մոռանալ, վոր լավ, հմուտ, գործունեա բրիգադիրը կարող է ապահովել բարձր բերքատվությունը։ Ահա թե ինչու Համեր(բ)կ կենտրոն իր միետքարի 4-ի վարչումով գտնում է, վոր «բրիգադիր-մերի ընտրությունը, նրանց կազմից հոսունության վերացումը և տրնտեսական ու ֆալքական վորակավորման գործում բրիգադիրներին խևական օգնություն ցույց տալը պետք է կուսակցական կազմակերպությունների կարևորագույն խնդիրը դառնա»։

ԲՐԻԳԱԴՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԴՈՒԾԻ ԱՂԱՎԱԼՈՒՐՄԱՆ ՁԵՐ

Ս.ջ ոսպորտունիատական տարրերը, հանդիսանալով մեր շարքերում կօւլակի ու դաշնակի ուղղակի ազենտները, ամեն կերպ փորձում էն խեղաթյուրել կուսակցության գիծը բրիգադային աշխատանքի կազմակերպման ասպարիզում։ Այդ արվում և զիլիավորապես բրիգադների կաստայացման և նրանց ներսում մանր-սեփականատիրական տրամադրությունների ուժեղացման ուղղությամբ։ Այն հանդամանքը, վորութանչյուր բրիգադի աշխարերի արեեքը պայմանավորված և նաև նրա աշխատանքի վերջնական արդյունքով՝ առանձին դեպքերում առանձին բրիգադների մեջ «իր» հողամասի բերքին ամբողջովին տիրանալու ձգառում կարող և առաջ բերել, յեթե բրիգադի, կոլանտեսության գեկավարությունն ոպորտունիատական և, յեթե չի ծավալված կոլանտեսականի սոցիալիստական վերադասարկակության գործը։ Մանր-բութուական-կուրակային տրամադրությունների այդորինակ արտահայտություններ մենք տեսանք անցյալ տարի Դուրդուղուվուշ շրջանի Մոլա-Բայազեսի և Արմեթմիլլ կոլանտեսություններում։

Այդ տրամադրությունների հաղթանակը կուտանակության ներսում անխստափելիորեն տանում է զեպի նրա մանրացում, նրա աբոհումն ու անձին մանր անտեսությունների :

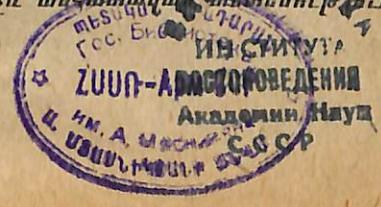
Ո՞ԻՐ Ե ՏԱՆՈՒՄ ՈՊՈՐՏՈՒՆԻՑՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿՏԻԿԱՆ

Թե ուր կարող ե հասցնել պարտունիստական պրակտիկան, աչք յերեսում ե թեկուզ Արփայի կոլտնտեսության փոքրձից, վորտեղ կուլտ կային տարրերի հետ մերված «կոմունիստները» պահանջում ելին, վորյուրաքանչյուր բրիգադ ինքը տնօրինի իր հողամասից ստացվող արգյունքը։ Հայտնի յե, թե կոլտնտեսության ննտեսական կյանքն այդպիսի կուլտակային պլանի վրա խարսխող ոպրտունիստները քաղաքական տեսակետից ինչպիսի արագ եվլոյուցիա կատարեցին դեպի կուլտ կային-դաշնակցական հակածդափոխական բանակը։

Կոլտնասխանմի աշխատողների վոմանց այն առաջարկը, թե
բրիգադն իր արտադրական պլանով նախատեսված չափից ավելի բնորո
տալու գեղջում բերքի այդ «հավելյալ» մասը տնօրինելու իրավունք
ունի, — իր բնույթով մի քիչ մոտենում և Արփայի ուղղութունսկերեւ
(իսկ հետադայում հականդավորականների) առաջարկին։ Վոր կու-
լակային այդ պլակատիկան կոլտնտեսությունները մանրացնում ու տա-
նում են դեպի հետ՝ անհատական տնտեսություն, յերեսում և թեկուց
Սարգարբարդի նախկին կոմունայի փորձից։ Այդուն յուրաքանչյուր
բրիգադ տնօրինում եր իր հողամասի բերքը։ Այնուհետև բրիգադը հե-
տողհետև մանրանալով վերածվեց ընտանիքների մանր խմբակցու-
թյունների, վորոնք կոմունայից տնտեսական կախում գրեթե չունենին,
քանի վոր մի քանի ընտանիքներից բազկացած այդ «ողակներից» յու-
րաքանչյուրը մշակում եր կոմունայի ունեցած բոլոր կուլտուրաններից, ուներ իր սեփական անասունները, գործիքները, ինվենտարը։ Այս ար-
դեն անհատական տնտեսությունն և՝ մի քիչ ձևափոխված։ Այս թե-
ուր և տանում աջ ուղղութունսկան արակտիկան։

Վեղիի շրջանի մի շաբթ գյուղերում կատարված առանձին սիստեմուն նույնպես իրենց բնույթով աջ ոպորտունիստական են: Մենք վերը մուս ասացինք, վոր Վեղիի մի քանի գյուղերում կոլտնտեսական յուրաքանչյուր ըրիկադ զբաղվում ե կոլտնտեսության մէջ յեղած բոլոր կուլտուրաների մշակությամբ: Բացի դրանից, առանձին գեղարքուր կան, յերբ բրիգազներում միանում են մի թայֆայի մարդիկ, իսկ այդպիսի բրիգազների վորոշ ողակներ մի-մի ընտանիքից են բաղկացած: Այդ ընտանիքի—ողակներից յուրաքանչյուրը ձգուում ե աշխատեցնել այն լծկանը, վոր ինքը միացրել ե կոլտնտեսության լծկաններին, բանեցնել իր նախկին գործիքները, վոր այժմ կոլտնտեսության սեփականությունն են համդիսանուում:

Բնական ե, վոր այդ հիմունքներով կազմված ողակներից յուրաքանչյուրը ձգտում է մշակել իր նախկին Հողը, Այստեղից լույսի նման պարզ ե, վոր մենք այդ գյուղերում, աշխատանքի արդորինակ կազմակերպման մեջ կուտանսությունները կմանրացնենք, կվերածենք առանձին անտեսությունների: Այն ողակը, վորտեղ աշխատում են մեկ ընտանիքի անդամներ, վորտեղ աշխատում են բանություններին յեղը՝ նախկին գութանով, այդ ողակից մինչև անհատական անտեսությունը մի քայլ

և մնում միայն, խոկ արդպիսի քայլ հեշտությամբ կարելի յէ անել ոպորտունիստական զեկավարություն ունեցող և դեռևս չամբացած կուլտնտեսություններում, մանավանդ այն դեպքում, յերբ յուրաքանչյուր բրիգադ, յուրաքանչյուր ողակ ամբողջ կոլտնտեսությունից մեծ չափերով անտեսապես անջատված ե, քանի վոր նրանք ունեն ունիվերսալ ինքնուրույն տնտեսություն։ Աղդակցական հիմունքներով բրիգադներ կազմակերպելու փորձեր մենք տեսել ենք Կոտայքի ըլջանի չորս գյուղերում (Աղդակցար և այլն)։ Ինչ խոսք, վոր արդ սկզբունքի կիրառումը թշնամուն միայն կարող և աջակցել, վոր բրիգադների ծիչնե համերաշխ գործունելությունն չի լինի, կբացակայի աշխատանքային դիտցիալինան բրիգադի ներսում, կբացակայի փոխադարձ հսկողությունը, գործը կլատարի տնալվարի, հաճախ առանց հաշվառման, առանց վորակի (գժվար թե բոլոր զեկություն ընտանիքի մի անդամը մյուսին ատիպի բարեխիղճ և լավորակ աշխատել)։ Այդ հենց կոլտնտեսության կործանման ուղին ե, վորից պետք ե խստորեն զգուշացնել մեր գյուղական աշխատաղողներին։

ՄԻ ՔԱՆԻ ԱՅԼ ՍԽԱԼՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Մեծ վտանգ ե պարունակում նաև մինչեւ այժմ շատ կոլտնտեսություններում տեղ գտած՝ բրիգադներն ըստ քաղերի կազմակերպելու պրակտիկան։ Այստեղ հիմնական վտանգներից մեկն այն է, վոր բազմաթիվ մասնադիմություն ունեցող կոլտնտեսականներ ստիպված են մի բրիգադում, մի կոլտուրայի մշակությամբ զբաղվել լոկ այն պատճառով, վոր մի թաղում են ապրում։ Այսպես, որինակ՝ Աշտարակի շրջանի Փարբի գյուղի «Ավանդարդ» կոլտնտեսության մեջ անցյալ տարի բրիգադները կազմվեցին ըստ թաղերի։ Դուրս յեկավ, վոր այն թաղի բրիգադը, վոր զբաղվում եր այդիների մշակությամբ, իր կազմում ունի հմուտ ծխախոտագործներ, մինչդեռ ծխախոտ մշակում եր մյուս թաղամասի բրիգադը, վորի կազմում քիչ չելին հմուտ այդքառօճներ։

Այդ սխալի ռեցիզիվներ այժմ ել ունենք (որինակ՝ Ն. Խաթունար-խովմ բրի բաղներն ըստ թաղերի կազմակերպելու տենդենցիներ են նկատվել), վորին պետք ե անխնա հարգածել: Բրիգադները պետք ե կազմել կրողին արտադրական սկզբունքով և պետք ե աշխատել կոլտնտեսականներից յուրաքանչյուրին ոգտագործել իր մասնագիտության համաձայն, վորը կոլտնտեսական աշխատանքի արտադրողականության համար խռո,որ նա,անակություն կունենա:

Եւրիու խոսք մի ուրիշ սխալի մասին :

Ստեփանավանի շրջանի մի քանի կոլանտեսություններում կադարձակերպվել են վարողների, ցանողների, փողխողների առանձին-տուանձին բրիգադներ : Նույնիսկ կարտոֆիլ ցանողները կենտրոնացված են առանձին բրիգադում : Թվում ե , թե այդ կոլանտեսությունները վորոշիմաստով ճիշտ են վարվել , քանի վոր յուրաքանչյուր կոլանտեսական կաշխատի իր մասնագիտության համաձայն (վարողներն առանձին , ցանողներն առանձին և այլն) : Սակայն յերբ խնդրին նայում ենք անցյալը տարվա դասերի տեսակետից , իսկույն յերեսում ե , վոր աշխատանքի այդ ձևը խորացնում ե զիմայրիկությունը և հանդիսանում է կենտրոնացված :

գիրեկատիվի կոպիտ աղավաղումը։ Յեկ իրոք՝ ինչ կստացվի, յեթե
մէնք խրախուսենք ու մասսայականացնենք Գյուլազարակի, Վարան-
ցովկայի և մյուս գյուղերի այդպիսի փորձը, ինչպես արեց Ստեփա-
նավանի շրջանային թէրթը*): Կստացվի այն, վոր վար անողը, վոր
մինչև վերջ ամբացված չե այդ հողամասին, անմիջականորեն ու մին-
չև վերջ շահագրգուված չի լինի վորակով վար կատարելու, և շատ
աշխոր ստանալու ձգտուածով կընկնի քանակի հետեւց։ Նույնը և սեր-
մացանը, փոցիսողը, բուկ տվողը և այն։ Ուրեմն, այդ սեղոնային
բրիգազները մինչև վերջ պատասխանատու չեն լինի վորոշ հողամասի
մշակության ու բերքի համար։ Բրիգազը, լավ թէ վատ, մի վորեն
գործ (որինակ՝ միայն ցանելը) կկատարի, իր աշխորերը կստանա և
կանցնի, անկախ նրանից, թէ այդ հողամասերում լավ բերք կլինի^o, թէ
վո՞չ։ Այսպիսի պայմաններում կարելի^o յե վորոշել, թէ վոր բրիգազն
և ցած բերքի պատճառը՝ վարո՞ղ բրիգազը, ցանո՞վը, թե՞ մի ուրիշը։
Վո՞չ, հնարավոր չե։ Ուրեմն՝ նորից հովի գիմազրկություն, նորից
պայմաններ են սետղվում ցածը բներքատկության համար, անտնտե-
սավարության համար, անփուլթ ու անխնամ գործի համար։ Աշխա-
տանքի այդ ձևը տարածված ե մի շաբք այլ կոլտնտեսություններում
նույնպես, վորի գեմ պետք ե անխնա կովի զղել ու դեն շպրտել՝ վոր-
պես անպետք, վնասակար և թշնամուն աշակցող աշխատանքի ձև։

Բըրիգաղները բոլոր կոլտնտեսություններում պետք է կազմակերպ վեն կենտկոմի վերոհիշյալ ցուցման հիման վրա։ Ծուրաքանչյուր բրիգադ պետք ե ամրացվի մեկ հողամասի և նրա մշակության բոլոր պրոցեսների համար պատասխանատու լինի։ Բըրիգաղի յեկամուտը պետք ե բարձրանա կամ ցածրանա նայած այն բանին, թե ինչքան բերք կստացվի բրիգադի մշակած հողամասից։ Այսպիսով, բրիգադը մինչև վերջ շահագրգուկած ե լինում ինամքով ու վորակով կատարել թե վարը, թե ցանքը և թե կուլտուրայի մշակության հետագա պրոցեսները և նույնիսկ բերքահավաքը, կալմելը։ Ավելին՝ բրիգադը նույնիսկ շահագրգուռված է, վոր ժամանակին հայթայթվի «իր» հողամասին անհրաժեշտ սերմացուն, իր բրիգադին անհրաժեշտ ինվենտարը։ Յեզի իրոք՝ Հյուսիսային Կովկասի և Ն. Վոլգայի ըրջանների բարմաթիվ կոլտնտեսություններում նկատվում ե այդ յերեսույթը։ Նոր կազմակերպված բրիգադները միջոցներ են ձեռք առնում «փրենց» հողամասը սերմացվով ապահովել, բրիգադի անդամներն իրենց տներում յեղած սերմացուն փոխ են տալիս կոլտնտեսությանը և ապահովում են «փրենց» բրիգադը սերմով։ Դրանով ապահովվում ե վոչ միայն բրիգադի և ամբողջ կոլտնտեսության շահը, այլ իր՝ կոլտնտեսականի անմիջական շահը։ Կոլտնտեսականների մասնավոր շահն այդ ձեռք զուգորդելով ընդհանուր, կոլեկտիվի շահերին, պետք ե ուժեղացնել կոլտնտեսականների շահագրգուվածությունը բերքատվության բարձրացման և կոլտնտեսական այսատանքի արտադրողականության համար պայքարելիս։

*.) Ասում են, վոր վոչ թե դյուդերում են սխալ կաղմակերպվել բրիգադները, այլ շրջանային թերթն են նրանց փորձը սխալ վերարտադրել։ Յեթև նույնիսկ այդպես եւ լինի, դրանից յերեսում են, վոր այդպիսի սխալ տեսնդէնդներ կան բրիգադների կազմիկերպման գործում։

Տեղերում շվիթ կարծիք կա նաև Հետեւյալ հարցի ըստը, — ինչ-
պէ՞ս վարդէլ, յերբ արտադրական բրիգադը գերակատարում կամ թե-
րառնահատում ե իր արտադրական պլանը։ Հայոնի յէ, վոր կոլանտե-
ռական յուրաքանչյուր բրիգադ գարնան բկզբին ստանում ե արտադրա-
կան առաջադրանք, վորով պարտավորվում ե մշակել այսքան տարա-
ծություն և տալ այսքան բերք։ Դրա դիմաց Հենց սկզբից կունկակիվը
պարտավորվում ե այդ բրիգադին տալ այսքան աշխոր (իհարկե, այդ
տարածության մշակության համար ծախսվելիք աշխատանքը հաշվե-
լուց հետո)։ Մինչեւ այժմ տիրում եր այն տեսակետը (թե՛ կենտրոնում
և թե՛ մասմասում), վոր կոլանտեսական բրիգադի աշխորերի թիվը
պետք ե իջնի կամ բարձրանա՝ նայած թե բրիգադն ինչպէս ե կատարել
եր արտադրական առաջադրանքը և ինչպէս բերք ե հանձնել կոլանտե-
սության։ Մի քանի ընկերներ ել առաջարկում են հետեւյալը.

— Բրիգադն իր պլանը գերակատարելու դեմքում թող իրավունք սննենա իր մեջ բաժանելու այդ «Հավելված» (պլանից դուրս) յեկամուտը ;

Այդ յերկու տեսակնետներն ել սխալ են, մանավանդ վերջինը խիստ գտանգապոր և և վոչ մի կապ չունի կոլտնտեսության սկզբունքների Տես :

Վո՞րն ե ճիշտը: Ճիշտն այն է, վոր պլանը գերակատարող բրիգադի
աշխարհերն ավելի մեծ արժեք պետք է ունենան, քան թերակատարո-
ղինը, իսկ կոլտնտեսության մեջ աշխորի միջին արժեքը վորոշվում է
ամբողջ կոլտնտեսության յեկամտով: Ավելի պարզ՝ ամբողջ կոլտնտե-
սության յեկամուտը բաժանում են ամբողջ կոլտնտեսության (բոլոր
բրիգադները միասին վերցրած) ծախսած աշխորերի վրա և գտնում,
մեկ աշխորի միջին արժեքը: Բայց նույն կոլտնտեսության տարրեր
բրիգադներում աշխորի այդ արժեքն իջնում կամ բարձրանում նայած
այն բանին, թե բրիգադներից վորն ինչպես և կատարել իր պլանը: Ո-
քինակ՝ յեթե աշխորի միջին արժեքը կոլտնտեսության մեջ 2 ուրուի
յի, նույն կոլտնտեսության մի բրիգադում աշխորը կարող է 2 և կես
ուրուի արժենալ (յեթե բրիգադը վորոշված չափեց բարձր բերք և
ավել), մյուս բրիգադում 1 և կես ուրուի (յեթե նորմայից ցած բերք և
ավել): Կամ:

Ահա թե ինչ և ասում այդ առջիկ «Պրալդան» իր խմբագրական։

«Աշխորերի գնահատություն սահմանել յուրաքանչյուր բրիգադի համար առանձին, յելնելով այս՝ զեղքում նախ՝ կուտնասությաս լողանուր յեկամտից և, յերկրորդ՝ հենց իրեն՝ բրիգադի աշխատանքների արդյունքներից»:

ԿՈՒՄԱՑԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ՏԵՂԱՓՈԽԵԼ ԲՐԻԳԱԴ

Արակիսով, անվիճելի յե, վոր այս տարի գյուղատնտեսության ընագավառում և մասնավորապես կոլտնաշխարհարության ընագավառում մեր հաջողությունները կախված կլինեն այն բանից, թե ինչպես են հաջողակա մեջ առնենք ենթակառքի միեւնույն կազմության

ը կոլտնտեսությունների ամբափնդման խնդիրների մասին, թե վորքանով մեր կուսակազմակերպությունները կամբապնդեն կոլտնտեսական բրիգադները, թե վորքան ջցորդեն կկազմակերպվի աշխատանքը, վորքան անշեղորեն կկիրառվի զործարքը բրիգադի ներսում: Այդ տեսակատից կուսակցական աշխատանքի կազմակերպումը բրիգադում առաջնակարգ նշանակություն է ստանում և կուսակցական աշխատանքի կենտրոնը զյուղում: Բրիգադում աշխատանքը կազմակերպելուց առաջ անհրաժեշտ է, վորքի կազմակերպվեն ճիշտ հետաքններով: Մինչդեռ, ինչպես ասացենք վերեռում, այդ գծով շատ տեղեր կուսակցության գծի կոպիտ աղավաղումներ գոյություն ունեն: Այդորինակ սխաների շտկումը և բրիգադը ճիշտ արտադրական հիմունքներով կազմակերպելը, այդ գործն ամենակարծ ժամանակում աշխարտելլ մեր գյուղակուսկալմակերպությունների առաջին ինդիքտն է: Այսուհետեւ բրիգադում աշխատանքը ճիշտ կազմակերպելու, պլանները կատարելու, կուտանոսեսականներին ամբողջ թափով դեպի գործ մղելու ուսակեալից վճռական նշանակություն ունի կուսակցական կորիզը բրիգադի ներսում: Այսպես վորքի բրիգադները կաղմակերպելիս, կուսակցական ուժերի ամենակարգ գաղափարում պիտի կատարել, վորքը բրիգադներում ապահովի կուսակցական աղյուսությունը, բրիգադները ապահովվեն համապատասխան կուսակցական կորիզով, խմբակով, կազմակերպիչով, վորք կուսակցականները լինեն դաշտում, բրիգադի մեջ անմիջական աշխատողներ, արտադրողներ: Հենց այդ կորիզն է, վորքների կայում դատնում և կուսակցական կազմակերպության հիմնական ուղակը զյուղում: Այդ է, վորք աշխաթողություն էն արել մեր գյուղադիմությունը, բրիգադները ապահովվեն համապատասխան կուսակցական կորիզով, խմբակով, կազմակերպիչով, վորք կուսակցականները լինեն դաշտում, բրիգադի մեջ անմիջական աշխատողներ, արտադրողներ: Հենց այդ կորիզն է, վորքների կայում դատնում և կուսակցական կազմակերպության հիմնական ուղակը զյուղում: Այդ է, վորք աշխաթողություն էն արել մեր գյուղադիմությունը: Այդ խնդիքն է, վորք բավարար ուշադրություն չեն զարձնում մեր կուսակցությունը: Լիովին ու վերջնականապես չի գիտակցված այն բանը, վորք ՄիԱՅՆ ԲԲԻԴԱՐԱՐ կուսակցությունը ԱՇԽԱՍԱՆՔԻ ԿԵՆՏՐՈՆ ԴԱՐՁՆԵԼՈՎ, ՄԻԱՅՆ ԱՊԱՀՈՎԵԼՈՎ, ՆՐԱՆՈՒՄ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԱՇԽԱՍԱՆՔԸ, ՄԵԶ ԿՀԱԶՈՂՎԻ ԻՐԱՊԵՍ ԱՄՐԱՊԴԵԼ ԲՐԻԳԱԴ-9:

Վորո՞նք պիտի լինեն բրիգադն ամբավնդելու այսորվա կոնկրետ միջոցառումները։ Նախ՝ կուսկորիզը բրիգադի բոլոր անդամների մասնակցությամբ պետք է մշակի բրիգադին հանձնված դաշտի մշակության կոնկրետ պլանն այս հաշվով։ Վոր յուրաքանչյուր ողակ, յուրաքանչյուր կոլտանուեական պարզ պատկերացնի իր անելիքը դաշտում ու լուսական առաջարկության մեջ։

կուտկորիփիսէ մյուս կարեռագույն խնդիրն ե՛ ծավալել մասսա-
յական աշխատանք բրիգադի ներսում և բրիգադի անդամների ուժերով
կազմակերպել սերմի հայթայթումը, այնպիսի աշխատանք ծավալել,
վոր կողմանտեսականները կամացոր կերպով փոխ տան իրենց տներում
ենած սերմառուն:

Կուսկազմակերպիչը, կուսխմբակը պետք է աշխատանք ծավալեն բրիգադին կցված անառունների և հատկապես լծկանների խնամքը կազմակերպելու համար, բրիգադին հատկացված խոտը խնայողաբար ու չափով գործածելու համար։ Յեվ, վերջապես, կուսկորիզը բրիգադուն պետք է կոլտնտեսականներին պայքարի հանի կուլտուրաների մշակության բոլոր պրոցեսներն ըստ ադրբեյխնիմումի կատարելու համար, անոնք է եացմաններին ու գիլիակտի կոլտնտեսականների պայքարը վա-

բակի համար, բարձր բերքի համար: Մեր կուսաքչիջներն իսկի զբաղվել են այդպիսի «ճանր» հարցերով: Շատ քիչ: Դժբախտաբար սերմի, կերի, անսասունների և գործիքների խնամքի, դարու, ցորենի մշակության հարցերը դեռևս շատ ու շատ գյուղերում կուսակցական հարցեր չեն համապնդում: Ասկայն ներկայումս գլխավորապես դրանք են, վոր վրձուում են կոլտնտեսություններն ամրապնդելու խնդիրը, հետեապես՝ վողջ կուսակցական աշխատանքի ուղղ ու ծուծն այդ «ճանր» տնտեսական խնդիրները պիտի կազմեն: Ժամանակն ե, վոր մեր գյուղական և կոլտնտեսական բջիջները վճռական շրջադարձ կատարեն դեպի կոլտընտեսական աշխատանքի և արտադրության կազմակերպման կոնկրետ խնդիրները: Ժամանակն ե, վոր կուսակցական աշխատանքը փոխադրվի ՄՏ Կայանների, խորհուտականությունների ցեխները, տրակտորային ու կոլտնտեսական բրիգադները: Վերընը կայացած հանրապետական կազմի խորհրդակցության վորոշումը՝ գյուղական կուսաշխատանքների վերակառուցման մասին՝ հենց այդ հապատակն ել հետապնդում ե: Խընդիրն այն ե, վոր «Հիմքը ընդունելով կուսակցական ուժերի ճիշտ գասավորումը, արտադրական ճյուղերի վրա կուսակցարության ապահովումը՝ ստեղծենք ամուռ, մշտապես զործող կուսակցական ստորին ողակ (արտադրական բրիգադներ, ողակներ, կուսակցական կազմակերպիչներ), բարձրացնենք գյուղկոմների առաջատար դերը սոցիալատական շինարարության բոլոր բնագավառներում» ՀԿ(բ)Կ կենտկոմ:

ԿՈԼՏՆՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Զարդի մոռանալ չափազանց կարեոր մի հանգանք ել՝ այն, վոր կոլտնտեսական սիստեմի աշխատանքների վերակառուցումը Համկ(բ)Կ կենտկոմի վետրվարի 4-ի վորոշման հիման վրա ապահովելու տեսակետից վճռական նշանակություն ունի մեր կուսակցական բրազությունների պայքարը կոլտնտեսականների վորոշ խավերում դեռևս գոյություն ունեցող մանր-բուրժուական սեփականատիրական տրամադրությունների և այդ տրամադրությունների ու կուսակային աղդեցությունների արտահայտության՝ աջ ոպորտունիզմի դեմ:

Կոլտնտեսական մասսաների կոլեկտիվիստական վերադաստիարակության խնդիրները Համկ(բ)Կ կենտկոմի վերոհիշյալ վորոշումով գտնուում են կարել որպագոյն քաղաքական խնդիրը գյուղում:

Այդ պետք ե անել կոլտնտեսական ակտիվի միջոցով, հենվելով նրա վրա: Կոլտնտեսությունների կազմակերպարկան-տնտեսական ամրապնդման խնդիրն առանձին համառությամբ պահանջում է կոլտնտեսական կազմակերպություններից՝ հարվածային կոլտնտեսականներից ստեղծել և դաստիարակել կրտսենական ակտիվ, վորը պետք է հենակետ հանդիսանա կարելորագոյն տնտեսական միջոցառումները կատարելիս, ինչպես են՝ պայքարը բերքի համար, հացամբերման պլանը կատարելու համար, այլև կոլտնտեսականների սոցիալիստական վերադաստիարակության համար» (Համկ(բ)Կ կենտկոմ):

Այս աշխատանքին պետք ե ձեռնարկեն մեր կուսակցակերպությունները՝ գրա համար գործադրելով թե՛ կուսումուցման ցանցը և թե՛

վոր գլխավորն ե՝ ուժեղացնելով կուսակցական մասսայական աշխատանքը կոլտնտեսականների շրջանում, կազմակերպելով ու գլխավորելով նրանց պայքարը՝ բամբակի, սոցանասնապահության բնագավառում պլանները կատարելու և բարձր վորակական ցուցանիշներն ապահովելու համար:

Այդ մենք պետք ե իրադրենք համառ, վճռական ու ակական պայքարով կուսակային ու մանր բուրժուական ազդեցությունների և դրանց արահաճայություն հանդիսացող աջ ու «Ճախ» ոպորտունիզմի դեմ: Դրան մենք պետք ե հառնենք կոլտնտեսական բրիգադում ծավալությունը լայն մասսայական կուսակցական աշխատանք, ձգտելով ամենակարծ ժամանակամիջոցում յեփել կոլտնտեսականին կոլեկտիվ աշխատանքի կաթուայում:

* * *

Այսպես, ուրեմն, այժմյանից պետք ե վերակազմել բրիգադներն ըստ արտադրական նշանի, ամրացնել նրանց վորոշ հողամասերի, անասունների, գործիքների, վորոշի աշխատանքը նորմաններն այն հաշվով, վոր յուրաքանչյուր բրիգադ, յուրաքանչյուր կոլտնտեսական հենց այժմյանից վորոշակի իմանա իր սնելիքը:

Համ. Կ. (բ) Կ. կենտկոմի վորոշման անշեղ կիրառումն արտադրական նոր ենտուղիազմ կառաջացնի կոլտնտեսական լայն մաստաների ըրջանում և հսկայական չափերով կրաքացնի աշխատանքի արտադրողականությունը դրւղատեսության բոլոր ճրողերում:

Այս և հնամյակի վերջին տարվա պլանների կատարման, գյուղատնտեսության բուրժուատում բոլոր գծերուով վորակական ցուցանիշների աճման դիմավայրականը:

Այս և կոլտնտեսությունները կազմակերպություն ու անտեսապես ամրապնդելով հուսատու ուղին: Հետեապես և այս և գյուղական կուսակցակերպությունների կենտրոնական խնդիրը:

Հեղի բարեկը՝ Ա. ՋԱՐԱՐԵԱՆ

Սրբագրութեր՝ Հ. ԱՄԲԻԿԵԱՆ ԵԵՎ Ա. ՃՈՒՂՈՒՐՅԱՆ

Հանձնվոծ և արտադրության 3/IV ար. Ֆ. Ա

Ստորագրված և տպագրելու 15/IV 1932 թ.

C 32
CA 3

ՏՊՀ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0207432

30.375